

Vida privada

Carles Montpart Tura

En els inicis de la nova etapa d'aquesta revista, concretament en el nostre segon article (latortugaavui.com, núm. 5, octubre de 2012) vam parlar de l'obra articulística de Josep M. de Sagarra arran de l'aparició dels dos complets reculls que en va publicar l'editorial Quaderns Crema: L'ànima de les coses. Articles a la publicitat (1922-1929) i El perfum dels dies. Articles a Mirador (1929-1936). L'altre gran vessant de prosista de Sagarra el conformen sobretot les seves novel·les i les Memòries. Ara s'acaba de reeditar la que es considera la seva millor obra de ficció: Vida privada.

O rígens nobles

Josep Maria de Sagarra i de Castellarnau (Barcelona, 1894-1961) era descendent d'una família de la petita aristocràcia barcelonina. El seu pare, Ferran de Sagarra i de Siscar, va consagrar la seva vida a la investigació històrica i sigil·logràfica, matèria en què és un referent mundial gràcies a la seva monumental *Sigil·lografia catalana* (1916-1932). La família havia posseït una casa a Valls, construïda el 1692 per Joan de Sagarra i Colom, un hisendat de Verdú, ennoblit com a ciutadà honrat de Barcelona, i el primer de la nissaga que afegí un "de" al cognom.

De la seva infantesa destaca la casa senyorial del carrer de Mercaders, on hi havia una biblioteca antiga de quatre segles i, sobretot, la finca de Santa Coloma de Gramenet, on Sagarra va entrar en contacte per primera vegada amb la natura. L'escriptor va cursar el batxillerat als Jesuïtes del carrer de Casp de Barcelona, on va donar a conèixer els seus versos de tema religiós o de tema històric, escrits indistintament en català i castellà. Només tenia quinze anys quan va publicar un sonet a *La Il·lustració Catalana* i uns poemes a *La Revista Universitària*. En aquesta època ja era lector del teatre de William Shakespeare, de les *Vides paral·leles* de Plutarc, dels poemes homèrics, del poeta renaixentista italià Ludovico Ariosto i de *La Divina Comèdia* de Dant. Així doncs, va adquirir ben aviat una formació cultural sòlida.

El 1910 Josep M. de Sagarra va ingressar a la facultat de Dret de la Universitat de Barcelona i de seguida va formar part de la Penya Gran de l'Ateneu Barcelonès sota el padrinatge d'un personatge peculiar, Quim

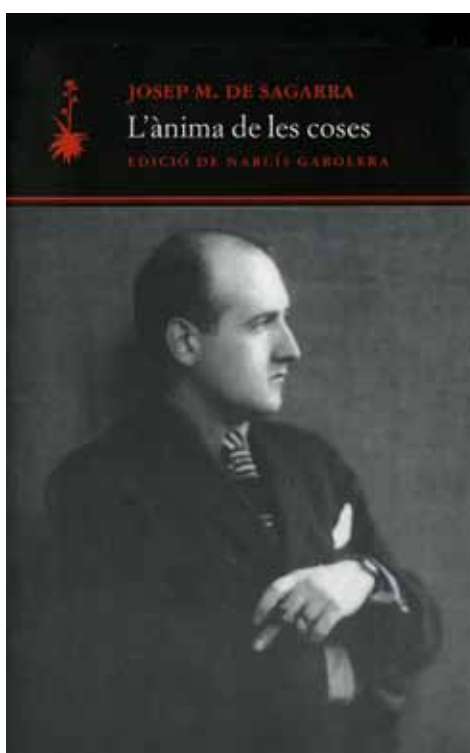

Borralleras, el qual el va introduir a les tertúlies literàries, als bons restaurants, a les terrasses dels cafès i a l'ambient del Paral·lel.

L'any 1912, el jove autor va guanyar el tercer accèssit a la Viola d'or i d'argent amb el poema *La celestial ametista* als Jocs Florals de Barcelona i el 1913, l'Englantina d'or d'aquest certamen literari amb el poema *Somni d'una nit d'hivern* (*Joan de l'Ós*), que havia començat a gestar durant un viatge a Itàlia amb el seu pare. Aquest viatge comportà el seu gust primerenc pel cosmopolitisme i pels refinats ambients vaticans.

Una carrera diplomàtica frustrada

Ja llicenciat en Dret, el 1916 Sagarra va ingressar a l'Instituto Diplomático y Consular de Madrid, però poc abans d'acabar els estudis els va deixar per dedicar-se de ple a la literatura. A Madrid, va conèixer personatges destacats del moment —com Enrique de Mesa, Ramón Pérez de Ayala, Enrique Díez Canedo, Pedro Salinas o Juan Ramón Jiménez, entre d'altres— i va freqüentar les millors tertúlies literàries com, per exemple, la del Café de Pombo, capitanejada per Ramón Gómez de la Serna. Un cop retornat a Barcelona, Sagarra s'instal·la en una torre del passeig de la Reina Elisenda a Sarrià. En aquesta època l'autor es va guanyar la fama de noctàmbul empedreït de gran conversador.

Com a autor, el seu nom començava a sonar perquè, a banda de l'Englantina d'or, havia publicat amb bona acollida el *Primer llibre de poemes* (1914) i *El mal caçador* (1915), havia estrenat al Teatre Romea *Rondalla d'esparvers* (1917) —la seva primera peça teatral—, havia guanyat la Flor Natural als Jocs Florals de Calella amb el poema *Francina* (1918) i, fins i tot, havia escrit una novel·la, *Paulina Buxareu* (1919).

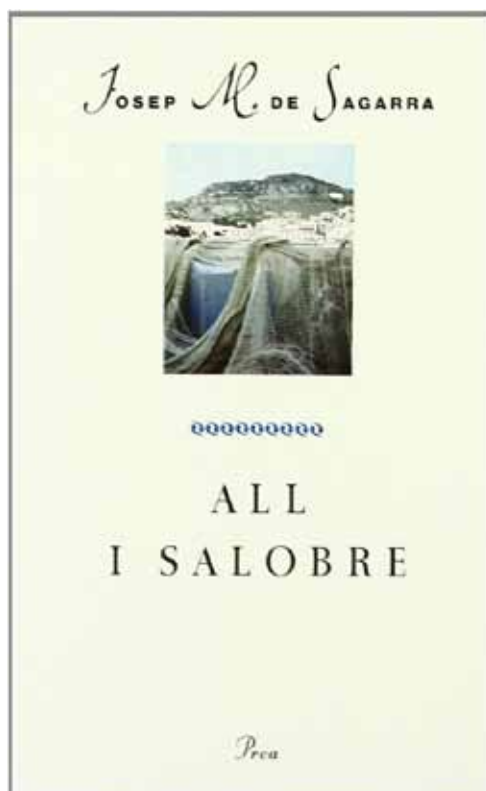
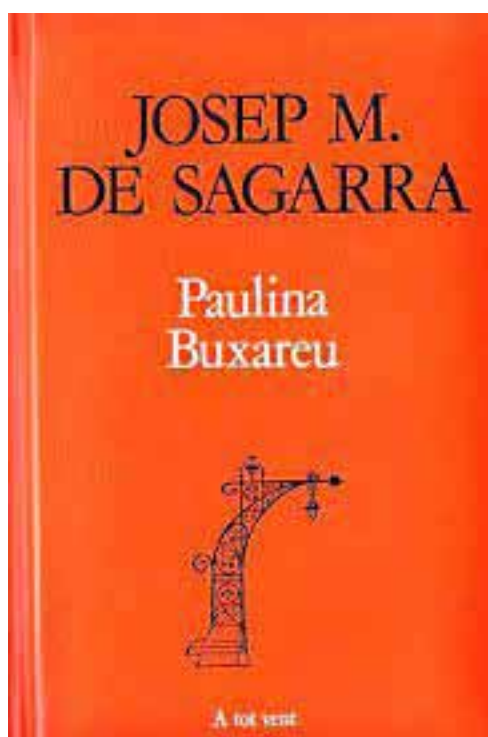
José Ortega y Gasset, conscient que la carrera diplomàtica no satisfia gens a Sagarra, li va proposar la corresponsalia del diari "El Sol" a Berlín. D'aquesta manera, Sagarra va recórrer, entre els anys 1919 i 1921, una gran diversitat de països europeus, entre els quals Txecoslovàquia, Polònia, Alemanya i Holanda, a més de visitar sovint París i Londres.

De retorn a Barcelona, el seu amic Josep Pla el va convidar a la Costa Brava i li va descobrir la bellesa d'aquells paratges. Aquest fet va inspirar el nou volum de poesies *Cançons de rem i de vela* (1923). El 1925 Sagarra va participar en la primera guia literària de la Costa Brava, sota el títol d'*Àlbum-guia La Costa Brava*, impulsada per l'Ateneu Empordanès de Barcelona. A poc a poc, l'èxit i la popularitat que de ben jove havia assolit va anar creixent, sobretot gràcies al fet que la seva producció es va diversificar en tots els gèneres, amb un català vivíssim que el va

apropar al gran públic. Durant una bona colla d'anys va estrenar amb gran èxit una o dues obres teatrals a l'any, i les seves novel·les van aconseguir tiratges mai assolits fins aleshores. El 1923 va guanyar la Flor Natural als Jocs Florals de Barcelona amb el poema *La balada del caminant*.

Una gran consciència lingüística

Josep Maria de Sagarra era conscient del paper que estava duent a terme Pompeu Fabra i per això, com a escriptor, no va dubtar mai a tenir una gran cura del llenguatge. El seu bagatge cultural i el profund coneixement del país li van permetre d'exhibir una riquesa lèxica aclaparadora. A més, va prendre consciència del paper que ocupava dins la cultura, i aquest fet li va fer

L'autor va rebre el Premi Fastenrath de poesia i va ser declarat Mestre en Gai Saber quan va guanyar novament l'Englantina d'or l'any 1931 amb el poema *Abril*. Després de publicar una segona novel·la, *All i salobre* (1929), Sagarra va obtenir el Premi Crexells amb *Vida privada* (1932), considerada per la crítica com el seu millor text de ficció.

Un autor popular

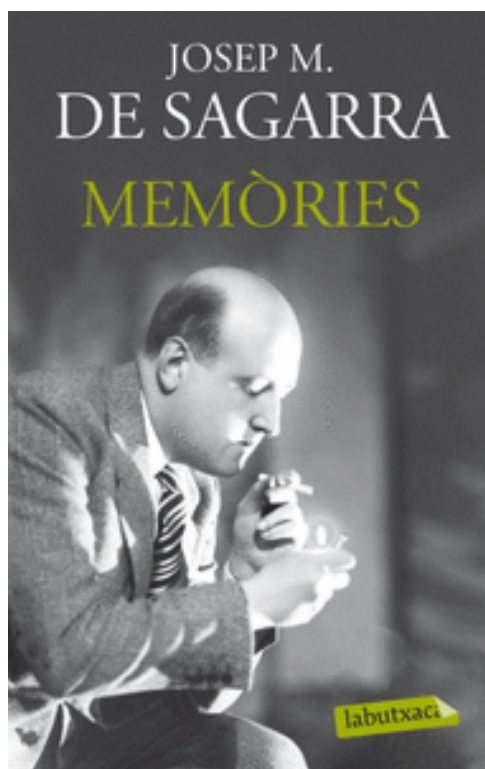
En el camp del teatre, Sagarra va conrear una gran varietat de gèneres. Va intervenir en la realització d'algunes de les revistes musicals més famoses del Paral·lel com ara *Yes-yes* (1925), *Oui-oui* (1926), *Joy-Joy* (1926) o *Charivari* (1927), i va estrenar comèdies, farses i sainets de costums, com ara *La Llúcia i* o *La Rambla de les floristes* (1935). També va escriure tragèdies com *Judit* (1929) i, sobretot, va crear un model de poema dramàtic que recollia amb originalitat una bona part dels ingredients del drama, de la comèdia de costums i de la cançó popular catalana: *La filla del Carmesí* (1929), *La corona d'espines* (1930), *L'Hostal de la Glòria* (1931), *El Cafè de la Marina* (1933) i *Reina* (1935). Tant la seva poesia com el teatre van contribuir a fer de Josep M. de Sagarra un autèntic mite popular que venia a ocupar, en certa manera, el buit que havien deixat autors com Frederic Soler, Jacint Verdaguer, Àngel Guimerà o Joan Maragall.

En aquesta època, Sagarra va escriure cançons i també uns quants poemes seus van

ser musicats per Amadeu Vives, Eduard Toldrà i Enric Morera. Amb l'adveniment de la República (1931) li fou encarregat un himne nacional català («El cant del poble»), al qual Vives posà música. Aquest projecte, però, no va arribar a gaudir de cap popularitat. A més, va traduir obres de Carlo Goldoni, Molière i Luigi Pirandello i va conrear assíduament el periodisme a "La Publicitat" (1922-1929) i a "Mirador" (1929-1936). Posteriorment va aplegar una selecció d'aquestes col·laboracions en dos volums: *Cafè, copa i puro* (1929) i *L'aperitiu* (1937). Sagarra també va ser l'autor de temibles epigrames i poemes satírics d'una comicitat esbojarrada, que durant una època publicava al setmanari *El Be Negre*. Sovint hom feia córrer poemets de gran causticitat que li eren atribuïts sense cap fonament, només a causa de l'anomenada que el poeta tenia.

Exili

L'esclat de la Guerra Civil Espanyola marca un abans i un després en la vida i en l'obra de Josep M. de Sagarra. Gràcies al cònsol italià, que li professava una gran admiració arran de la publicació a *La Veu de Catalunya*, a partir de 1935, de la traducció en vers de *La Divina Comèdia*, l'autor va ajudar a fugir —entre d'altres— a la seva germana, que era mare superiora del Col·legi Jesús i Maria del carrer de Casp de Barcelona. Aquests fets, i

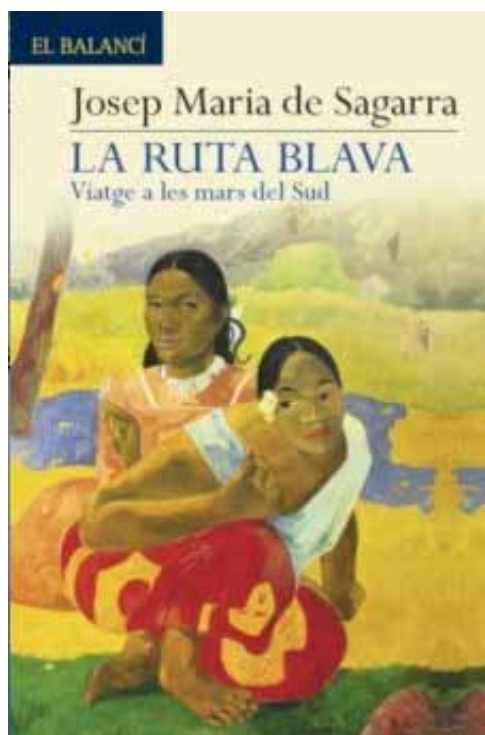
els seus versos satírics contra la FAI, que van provocar que aquesta organització l'amenacés, van fer que la seva vida en aquell moment correngués perill. L'assassinat del seu amic Josep Maria Planes, director d'*El Be Negre*, va resultar determinant perquè Sagarra decidís d'abandonar Barcelona.

L'autor es va instal·lar al Port de la Selva en companyia de Mercè Devesa, que des de feina cinc anys era la seva promesa. Després d'un breu temps amagat, però, finalment un cotxe de la Generalitat de Catalunya, custodiat per homes armats, el van portar fins a la frontera francesa. El 1936 es van casar i, entre aquesta data i el 1938, van fer un llarg viatge de noces des de Marsella fins a Tahití i les illes de la Societat. Fruit d'aquesta experiència pels mars del sud són el poemari *Entre l'Equador i els Tròpics* (1945) i el llibre de viatges *La ruta blava*, publicat primer en versió castellana el 1942 i, pòstumament, en l'original catalana el 1964.

El 1938 Sagarra es va establir a París, on el 8 de gener de 1938 va néixer el seu fill Joan. En esclatar la Segona Guerra Mundial, es va traslladar successivament a Saint-Sulpice-la-Pointe, Prada de Conflent i Banyuls de la Marenda, on es va dedicar —fonamentalment— a la traducció de *La Divina Comèdia* que havia iniciat l'any 1935.

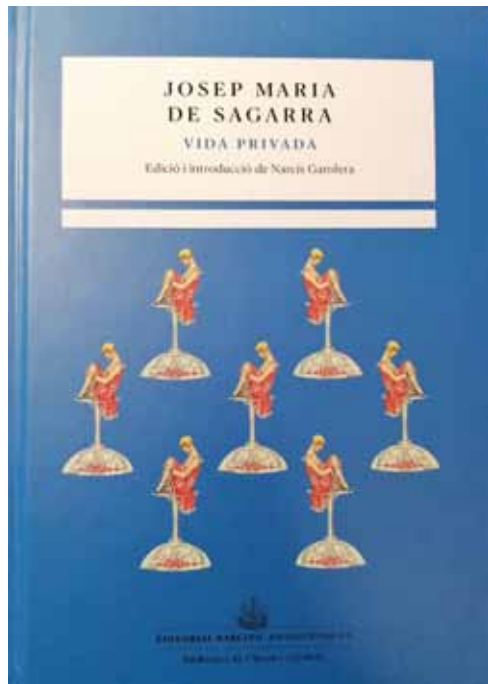
El retorn a Catalunya

El 1940, de retorn a Catalunya,

Josep M. de Sagarra va viure al passeig de Sant Gervasi i es va incorporar a la vida literària clandestina. Va ser membre (1942) de la secció filològica de l'Institut d'Estudis Catalans i, amb l'ajut d'alguns mecenes —especialment de Francesc Cambó—, va enllestir la traducció en vers de *La Divina Comèdia* de Dant, reconeguda pels experts italians com la millor traducció d'aquesta obra a qualsevol llengua. També va traduir bona part (vint-i-vuit obres) del teatre de Shakespeare i va escriure el seu darrer poema narratiu: *El poema de Montserrat* (1950), publicat inicialment amb força passatges censurats.

A partir de 1945, quan el règim franquista autoritzà les representacions en llengua catalana, Sagarra tornà a triomfar en la cartellera teatral de la postguerra. La reposició de *L'Hostal de la Glòria* va ser un èxit clamorós. A partir d'aquí l'autor s'anima a escriure alguns drames en prosa i d'inspiració existencialista que, malgrat l'interès que poguessin tenir, van obtenir poc ressò: *El prestigi dels morts* (1946), *La fortuna de Sílvia* (1947) i *Galatea* (1948). El públic no va acabar d'entendre l'esforç de Sagarra per adaptar-se als nous temps. Decebut, va decidir tornar a la vella fórmula del poema dramàtic que l'havia consagrat com a gran dramaturg i va estrenar algunes de les seves obres més famoses: *L'hereu i la forastera* (1949), *Les vinyes del Priorat* (1950) i *L'alcova vermella* (1952).

Després de la lluita i la col·laboració que havia dut a terme amb la resistència cultural, desanimat, decideix abandonar-la progressivament i començar un període en el qual vol tornar a viure de l'escriptura, del teatre i del periodisme. Així, doncs, per diverses raons de tipus econòmic o literari més que no pas d'ideològic, Sagarra va començar a col·laborar en publicacions oficials com el *Diario de Barcelona* (fins al 1957), a *Destino* (de 1951 a 1961) i a *La Vanguardia* (de 1957 a 1961), evidentment en castellà. També va acceptar el càrrec de conseller de la Societat General d'Autors a Madrid. Aquestes col·laboracions van promoure algunes campanyes negatives que desqualificaven la seva persona i la seva obra, i que van acabar fent-lo sentir marginat dels cercles culturals catalans durant una bona colla d'anys.

Últims anys

L'any 1954, amb seixanta anys, Sagarra emprèn l'escriptura de les *Memòries* —gènere poc conreat a Catalunya i que amb ell assoleix una qualitat extraordinària— i decideix estrenar una de les obres que li tornaria l'èxit que havia perdut aquells darrers temps: *La ferida lluminosa*, un drama burgès d'intenció religiosa que va ser

traduït al castellà per José María Pemán, al portuguès i a l'anglès, va ser guardonat amb el Premio Nacional de Teatro i va ser portat al cinema dues vegades: el 1956, dirigida per Tulio Demicheli i doblada després al català, i el 1997, dirigida per José Luis Garci.

Els dos darrers anys de la seva vida va escriure *El senyor Perramon* i *El fiscal Requesens*, versions molt personals de Molière i Nikolai Gógol, respectivament, fetes a

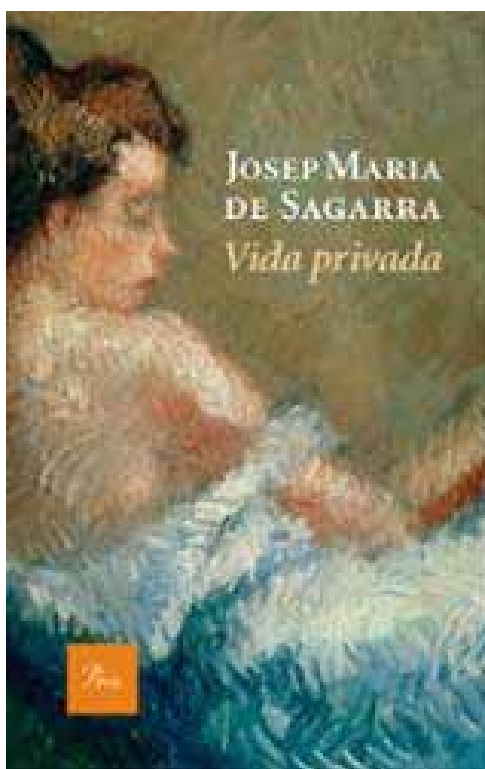
mida per a l'actor còmic Joan Capri.

El govern espanyol, el 1960, li va concedir la Gran Cruz de Alfonso X el Sabio. El fet que acceptés la condecoració, va fer rebrotar les crítiques dels sectors catalans de la resistència cultural per la seva actitud condescendent amb el règim franquista. En els seus últims anys de vida era membre de l'Institut d'Estudis Catalans, l'Acadèmia de les Bones Lletres i del Consell General d'Autors d'Espanya.

L'any 1961, Josep Maria de Sagarra preparava una llarga estada a Roma, amb una subvenció de la Fundación Juan March, per escriure una obra ambiciosa sobre el Vaticà i la Ciutat Eterna, i ostentar la corresponsalia especial de *La Vanguardia* i de *Ya*, per tal d'enviar cròniques sobre el Concili Ecumènic Vaticà II Un càncer bronquial, però, li va provocar una llarga agonia que el va portar a la mort el 27 de setembre de 1961.

La seva obra poètica ha estat musicada per intèrprets com Toni Subirana, Guillermina Motta, Lluís Llach, Ramon Muntaner, Ovidi Montllor i Celdoni Fonoll, entre d'altres, que l'han difosa a les noves generacions.

En commemoració del centenari del seu naixement, el 1994 es va iniciar la reedició de l'obra completa a l'Editorial 3 i 4 de València. Des d'institucions i entitats es va recordar l'autor amb exposicions i actes diversos, i es van representar novament algunes de les seves obres dramàtiques, que de fet mai no han estat oblidades, per grups de teatre aficionat de tot el país. Les seves traduccions del teatre de William Shakespeare són sovint les que utilitzen moltes companyies catalanes actuals per revisar el dramaturg més universalment representat. L'ajuntament de Santa Coloma de Gramenet, població amb la qual Josep

Maria de Sagarra havia mantingut vincles de petit, va posar el seu nom al nou teatre municipal de la ciutat.

Una prosa de gran qualitat

Com ja s'ha dit, la producció en prosa de Josep Maria de Sagarra comprèn tota la seva producció articulística, les seves extenses *Memòries* (1954) i tres novel·les, a part d'algun curiós volum com és *Els ocells amics* (1922) fruit de la seva passió per aquests animals —encomanada per la seva mare, Maria Filomena de Castellarnau, que n'era una autèntica entusiasta— o del seu únic recull de contes, *David i Jonatàs. El cas del Dr. Hipòlit. Maria Pia* (1924).

La primera incursió de Sagarra en la novel·la va ser *Paulina Buxareu* (1919), escrita als vint-i-cinc anys. L'obra té com a eix

conductor la vida "devota" de la protagonista, que veu com es floreix la seva joventut i, finalment, salva, gràcies al matrimoni, un amarg futur de solitud i desamor. Es tracta d'un text que barreja la novel·la rosa i la sentimental i que s'inspira en els darrers supervivents d'una aristocràcia en declivi engolida per una nova classe emergent. D'aquesta obra, Sagarra no en guardava gaire bon record: "En la meua primera joventut vaig fer lamentables intents —algun d'ells publicat— de novel·la; però allò reconec que no era res necessari ni res sincer; no passava d'un exercici sense cap valor, perquè jo encara no sentia l'olor de la novel·la que ara començo a sentir quan em deturo a contemplar les ànimes de les persones que he conegut, i l'aire de la ciutat que m'ha vist néixer" (article a "Mirador", de 1932, citat per Narcís Garolera, op. cit., p. 13).

Alli salobre (1929) és considerada la primera de les dues novel·les importants de Josep M. de Sagarra. Té com a protagonista en Quimet, un jove seminarista d'un poblet de la Costa Brava —que pot ser perfectament Port de la Selva—, que sent la crida irresistible de la carn, personificada en la jove Marí. En aquesta novel·la el paisatge pren una gran importància,

juntament amb un llenguatge esplendorós —sovint marcadament dialectal—, inusual en la novel·la del seu temps. Sagarra hi descriu un ambient carregat de luxúria, d'avarícia i de covardia que amara tots els personatges, sotmesos a la duresa de la vida del mar. Condemnada per la crítica de l'època per immoral, *All i salobre* va generar una de les polèmiques més sonades d'un moment en què el gènere novel·la prenia una nova embranzida.

Edicions de *Vida privada*

La novel·la més important de Josep M. de Sagarra, *Vida privada* (Editorial Barcino, 2023) s'acaba de reeditar al número 6 de la col·lecció "Imprescindibles. Biblioteca de clàssics catalans", una magnífica iniciativa editorial que ja hem comentat des d'aquestes mateixes pàgines amb motiu de les reedicions de *La punyalada*, de Marian Vayreda (latortugaavui, núm. 108), i *La fabricant*, de Dolors Monserdà (latortugaavui, núm. 115).

La novel·la, escrita al llarg de dos mesos a l'Ateneu Barcelonès, s'havia publicat originalment en dos volums l'octubre de l'any 1932 a la Llibreria Catalònia, amb un tiratge de cinc mil exemplars i es venia al preu de 10 pessetes cada volum. L'any següent va obtenir el premi Crexells i, com ens explica Narcís Garolera a la "Introducció", no es va reeditar —prohibida per immoral durant la postguerra— fins al 1965, "vençuts els obstacles de la censura gràcies a les gestions de Mercè Devesa, viuda de l'escriptor, amb Manuel Fraga Iribarne, ministre d'Información y Turismo" (op. cit., p. 26). La reedició, però, estava censurada i molt esmenada per Joan Oliver, al qual no li agradava el llenguatge literari de Sagarra, molt acostat al català col·loquial.

L'any 1967, en el volum de prosa de les *Obres completes* de Sagarra publicades per l'Editorial Selecta, s'inclouïa una tercera edició de *Vida privada* que reproduïa la segona però incorporava, presos de la primera edició, alguns passatges, especialment eròtics, que havien estat censurats. Més endavant, l'any 1983, Xavier Bru de Sala es va fer càrrec d'una nova edició de la novel·la, aquesta vegada íntegra i fidel a la primera, que va sortir publicada a l'editorial Proa amb un pròleg de Josep Faulí (reeditada l'any 2007 amb un pròleg de Lluís Permanyer i un Epíleg de Xavier Pla). Finalment, l'any 1997, dins l'*Obra completa* publicada per l'editorial Tres i Quatre, Narcís Garolera editava del nou el text, amb fidelitat a la primera edició, esmenant-ne les errates i practicant correccions ortogràfiques i de puntuació.

Com explica el mateix Narcís Garolera en la "Nota editorial" de la versió que ens ocupa, el text que ara podem llegir és essencialment el que ell mateix va fixar l'any 1997, aclarint que "s'ha adaptat als usos ortotipogràfics i als criteris lingüístics de la col·lecció, i s'hi ha incorporat els canvis que han conegut tant l'ortografia com el lèxic catalans en el quart de segle que separa ambdues edicions, incloent-hi la reforma ortogràfica de l'IEC, de l'any 2016" (Op. cit., p. 33). *Vida privada* ha estat traduïda al castellà, al francès, a l'alemany, al neerlandès, a l'anglès i a l'italià.

La decadència d'una família

Vida privada se centra, a través de la vida de Don Tomàs, els seus fills (Frederic i Guillem) i els seus nets (Maria Lluïsa i Ferran, fills de Frederic), en la decadència moral i en la ruïna econòmica de la família Lloberola, un llinatge noble des del segle XVIII. Sagarra emmarca aquesta aristocràcia en hores baixes en la Barcelona que viu la transició de la dictadura de Primo de

Rivera a la República, un moment històric que suposa la crisi d'unes condicions socials i d'uns valors que la mantenien. Els personatges viuen l'acció en dos moments concrets, 1927 i 1932, que corresponen a les dues parts de la novel·la, i l'autor hi evoca la dissolució econòmica i moral d'una aristocràcia local que, malgrat les aparences, abandona els "principis" que la justificaven i es mou únicament per interessos egoistes i materials. En la primera part, el protagonista és Frederic de Lloberola, amoral i decadent, mentre que en la segona destaca la seva filla, Maria Lluïsa, una jove que vol dur una vida lliure d'acord amb la nova etapa política, i que és un exemple de la classe social emergent.

Publicada quan Sagarra gaudia d'una enorme popularitat, *Vida privada* també suposà un gran escàndol, no únicament perquè testimoniava les disbauxes de la burgesia barcelonina, sinó sobretot perquè es podia llegir en clau. Els Lloberola podien ser un transsumpte fictici dels mateixos Sagarra, propietaris rurals en decadència, i Hortènsia Portell —una de les protagonistes femenines destacades— s'identificava amb Isabel Llorach, presidenta del Conferentia Club i del comitè protector de les Vetllades de Teatre Selecte al Romea. Així mateix, el personatge de la dansarina Níobe Cases, estava inspirat en la ballarina Àurea de Sarrà, nom artístic d'Àurea Serra. A més, els espais on té lloc l'acció van del barri de la Bonanova al "Barri Xino", passant per l'Eixample, els carrers dels vells casals de la ciutat i tots els locals nocturns més freqüentats de l'època. Tots aquests elements van fer dir a l'autor, en una conferència amb motiu de la publicació del llibre, i segons el periodista que en va prendre nota, que "*Vida privada* no és ben bé una novel·la [sinó que] és més aviat [...] una mena de reportatge de les coses que ha vist en la societat barcelonina, amb personatges que ha pogut observar [...] i que són fins avui inexplorats per la nostra literatura" (citada per Narcís Garolera, op. cit., p. 14).

La novel·la, doncs, va ser rebuda amb indignació per la crítica del moment, que li va retreure la immoralitat i, des del punt de vista literari, la dispersió i la fragmentarietat. Malgrat això, per a l'estudiosa de la literatura Marina Gustà, la novel·la aconseguia mostrar "la inutilitat d'unes classes altes deslligades de la realitat del país, exemplificada en el bovarisme d'uns quants dels seus representants". Una aristocràcia que riu les gràcies de la dictadura, que rebutja la

República i que té com a hereu social una burgesia sense conviccions, hipòcrita i supeditada al guany econòmic.

Pel que fa al llenguatge, sens dubte un dels grans encerts de l'obra i un dels grans al·licients que té la seva lectura actual, Narcís Garolera afirma el següent: "Quan Sagarra es posa a escriure *Vida privada* és un autor amb molta experiència. Ha publicat una dotzena de llibres, una vintena d'obres de teatre i centenars d'articles periodístics. La seva prosa era el resultat d'una llarga evolució, que l'havia portat a disposar d'un estil personal. L'autor abandona el barroquisme de la seva anterior novel·la, *All i salobre*, i decideix escriure *Vida privada* en un llenguatge planer i quasi col·loquial. [...] L'encert de la novel·la, doncs, és l'ús d'un català viu, quasi col·loquial, que el lector se sent seu. Els recursos retòrics, sàviament administrats per l'autor, i una justa dosi d'ironia i de crítica social, fan encara més atractiva la lectura de l'obra" (Op. cit., p. 22-25).

Vida privada va ser portada al cinema l'any 1987 per Francesc Betriu i convertida per Televisió de Catalunya, amb direcció de Sílvia Munt, en una esplèndida minisèrie de dos capítols que es van emetre el mes de maig de l'any 2018. Actualment es troba disponible a la plataforma 3cat (<https://www.ccma.cat/3cat/vida-privada-capitol-1/video/5763048/>). ■